

3. L'Hospitalet i la Volta Ciclista a Catalunya. Una relació que mereix ser explicada

La relació de l'Hospitalet amb la Volta Ciclista a Catalunya i amb els seus organitzadors —la Unió Esportiva de Sants— és força intensa durant bona part d'aquest segle i mereix un apartat específic en aquest repàs de la història al voltant de les bicicletes.

A finals de la primera dècada d'aquest segle, el Tour de França ja havia cobrat una fama important dins del món del ciclisme i era un estímul per a tots ells. El 13 d'octubre de 1910 va aparèixer a *El Mundo Deportivo* la primera crida per a l'organització d'una «*Volta a Catalunya en bicicleta*». En aquell moment, els organitzadors —el Club Deportivo, de Barcelona— van optar per fer-la entre el 6 i el 8 de gener del 1911, en ple hivern. Van participar 44 corredors i plovia intensament quan es va donar la sortida. Les bicicletes pesaven 14 quilos. El Club Deportivo va organitzar la Volta fins l'any 1913. Després d'un parèntesi forçat per la Primera Guerra Mundial, la Unión Velocipédica Española (la federació) va reprendre l'organització de la Volta, que per primera vegada registrà una participació internacional. La prova tindria un nou parèntesi en els anys 21 i 22, i el 1923 seria ja la Unió Sportiva Sans l'encarregada de la seva organització. La Volta, ja sempre organitzada pel Sants, no ha fallat més que en els anys 1937 i 1938 per culpa de la Guerra Civil.

La primera relació entre la Volta i l'Hospitalet la trobem amb un personatge relativament important dins de l'esport barceloní de principis de segle. Parlem de Juli Sales Beltrán, un comerciant originari de Sants que va començar la seva vinculació esportiva amb l'Hospitalet en el futbol, en ser el tresorer de l'Sporting Club Hospitalenc en els anys de la seva fundació (1916-17).¹⁴⁶ El 1917 tenia 29 anys, quatre fills i una persona de 14 anys qualificada al padró com a criat (potser l'ajudava a la botiga). Va arribar a l'Hospitalet l'any 1909 procedent del barri barceloní de Sants, però no va trencar els seus vincles amb Sants. La seva afecció més gran vers l'esport era sens dubte el ciclisme. L'any 1921 el trobem com a tresorer al Club Ciclista Sants i l'any següent seria un dels fundadors de la Unió Esportiva de Sants, macroclub que va aplegar llavors a les principals entitats esportives d'aquell barri, que va originar un equip de futbol de primer ordre en aquell moment i que va aglutinar en la secció ciclista a l'anterior Club Ciclista Sants. Juli Sales seria vocal d'aquella primera junta fundadora de

---

¹⁴⁶ Potser a causa de la seva presència, l'Sporting Club Hospitalenc va organitzar curses ciclistes (com a mínim l'any 1918 va organitzar la de festa major, de la qual encara es conserva una copa guanyada pel ciclista hospitalenc Joan Salvador).

la Unió Esportiva de Sants, que encara avui és un important club català. Sales, tot i que es va desmarcar de la junta de l'Hospitalenc molt aviat, va continuar relacionat amb les curses ciclistes de l'Hospitalet, i així per exemple, en la cursa de festa major de 1920 donarà una copa de premi, i a la de 1921 el trobem de jurat (les dues curses organitzades per la UC Hospitalet). A la ressenya de la primera d'aquestes curses al *Boletín de la Unión Velocipédica Española*, el cataloguen com «*amigo y entusiasta señor Sales*»,¹⁴⁷ cosa que ens inclina a pensar que era un personatge força conegut en el món del ciclisme d'aquells anys i, potser, va ocupar algun càrrec o va fer alguna funció en els òrgans del comitè regional de la Unión Velocipédica Española. Juli Sales Beltrán va obrir d'aquesta forma una, diguem-ne, «tradicció» de personatges hospitalencs al club ciclista de Sants, que no és reflex d'altra cosa que de la intensa relació que en tots els ordres (inclòs l'esportiu) han tingut sempre l'Hospitalet i Sants. Així, dins d'aquesta tradició podem trobar alguns noms més, com el del primer alcalde franquista de la ciutat, José Wenceslao Marín López, que va ser també president de la comissió gestora de la Unión Deportiva de Sants durant el 1939; o més recentment, el de l'exregidor de l'Ajuntament Francesc Faura, qui forma part de la directiva de la secció de ciclisme. El primer d'aquests noms mereix una petita atenció.

La història de Wenceslao Marín és força curiosa. Va ser el primer alcalde de la ciutat després de la seva ocupació per les tropes franquistes, però va durar pocs mesos. Va rebre el poder de mans dels militars el 3 de febrer de 1939. Havia arribat a l'Hospitalet l'any 1934. De pensament conservador, va ser detingut i empresonat, quan estava a punt de finalitzar la guerra, per la seva activitat quintacolumnista. L'historiador Carles Santacana ja coneixia l'afecció esportiva de Marín i va descriure així com va perdre l'alcaldia cap a l'octubre d'aquell mateix 1939: «*La primera comissió gestora es va veure força sotraguejada per un incident que s'esdevingué l'octubre de 1939. L'alcalde Marín i el secretari Joan Coca foren empresonats. Aquest fet revesteix encara avui el caràcter de succés ben estrany. Pel que sembla, tot plegat podria tractar-se de l'intent, per part d'alguns dels hospitalencs que havien arribat de Burgos, de fer fora Marín i accedir al control de l'Ajuntament. El fet és que Marín i Coca van anar a la presó. Marín morí al cap de poc temps*».¹⁴⁸ En una nota a peu de plana, Carles Santacana apunta com a últim incident que detonà la detenció la venda de material procedent de la recuperació que feien els militars en entrar a les ciutats que anaven ocupant.

En l'apartat esportiu, Marín no havia dubtat mesos abans en utilitzar el seu càrrec polític per aconseguir favors per a la Unió Esportiva de Sants de les autoritats superiors. Així, en diverses còpies de notes que es conserven a l'Arxiu Històric, Marín es

---

¹⁴⁷ Op. cit. nota 33.

¹⁴⁸ Op. cit. nota 86, pàgines 269 i 270.

presenta com a «*Presidente de la Unión Deportiva de Sans y como Alcalde de Hospitalet de Llobregat*»¹⁴⁹ per demanar favors com salconduïts per als jugadors de l'equip de futbol que havien de traslladar-se per jugar partits. La Volta de 1939 es va organitzar sota la seva presidència al mes de setembre. Al programa d'aquesta edició trobem l'escrit de salutació, signat per ell, en el qual fa un «brillant» exercici de retòrica per evitar el canvi de nom de la Volta a Catalunya per un altre més d'acord amb els nous temps (ell suggereix el de «*Primera Vuelta a la Región Catalana*»). L'habilitat consistí a reivindicar el passat gloriós de la prova entre els anys 1923 i 1930 (durant la Dictadura de Primo de Rivera) i rebutjar la resta que van ser fetes «*entre vacilaciones, desórdenes sociales, atemorización de participantes extranjeros*». Per això s'havia de mantenir la 19a edició de la Volta a Catalunya com un homenatge «*a los que de 1923 a 1930 la posibilizaron grande con el orden y la disciplina*», tot i que «*quede sentado que es la Primera en la nueva sinopsis de las que [...] han de aportar en el medio del deporte español su esfuerzo para contribuir al resurgimiento de la España única*».¹⁵⁰ La presència de l'hospitalenc Marín es va notar al disseny d'aquesta edició ja que, malgrat que encara cap etapa va sortir o arribar a l'Hospitalet, sí que al programa hi figura el pas de la primera etapa per la ciutat. En d'altres ocasions, encara que hi passava, o bé no figurava al programa o bé hi figurava el pas per Collblanc. Precisament, a més, a l'edició de *La Vanguardia* del 21 de setembre del 1939, la foto de la sortida de la Volta, feta per Pérez de Rozas, està datada a l'Hospitalet (tot i que oficialment sortia de Barcelona).

Una curiosa història relacionada amb aquesta edició de la Volta va tenir també com a protagonista indirecte l'Hospitalet i Marín. Durant la celebració de la Volta l'any 1939, un prometedor ciclista d'origen basc, Francisco Goenaga Arrizabalaga (natural de Berriatua), va patir un accident i es va trencar un braç per tres llocs diferents. L'alcalde i president del club el va portar a la clínica del seu amic Ramon Gajo, a la Rambla de l'Hospitalet, on va ser operat i curat. Però la seva estada va produir unes despeses que s'havien de pagar i a Marín López se li va acudir celebrar un festival al teatre Victoria de Barcelona, idea que va intentar vendre amb arguments com aquest: «*para honrar el festival y que quede patentizado que en la Nueva España se atiende al deporte le ruego encarecidamente se sirva honrar con su presencia al referido acto*».¹⁵¹ Però l'economia no estava per massa homenatges i l'acte va ser un fracàs. Fracàs que es va intentar reduir, per exemple, no pagant l'obligatori Subsidi al Combatent. Per això, Marín va escriure una carta al cap de la Comisión Provincial de

---

¹⁴⁹ Còpia de la nota que es conserva a «Correspondència de Secretaria», de l'any 1939. AHLH.

¹⁵⁰ Extreus de la salutació del programa de la 19a Volta Ciclista a Catalunya, consultat a l'Arxiu de la secció de ciclisme de la Unió Esportiva de Santes.

¹⁵¹ Còpia de la nota datada del 24 d'octubre de 1939 que es conserva a «Correspondència de Secretaria» de l'any 1939. AHLH.

Subsidio al Combatiente on, com a arguments, tornava a exposar comentaris encara més sucosos, com aquests: «Pongo en su conocimiento que el acto fue organizado por humanidad, patriotismo y justa correspondencia después del comportamiento que nuestros hermanos vascos, castellanos y aragoneses han tenido para con nuestros corredores en los últimos circuitos de Vizcaya, Aragón y Santander, porque no podíamos abandonar en la desgracia al combatiente [sic] Goenaga que para dar realce a la Vuelta a Cataluña aportaba todo su valor personal. Demostramos así también que en la Nueva España el que sufre un accidente deportivo, no queda inutilizado por falta de atención. Estos son los deseos de nuestro Presidente Olímpico, General Moscardó, y así los cumplimos».¹⁵²

La història, més enllà de l'anècdota, il·lustra bé les connotacions que el règim va donar de bon principi a l'esport: forma d'unificació nacional, solidaritat d'acord amb els ideals de la «Nueva España», millorament de la raça a través dels valors més virils de l'esport que poden emmotllar un cos i una ment sanes (observi's alguns dels mots utilitzats per Marin, com «*combatiente*» o «*valor personal*» que remetent directament a aspectes militars, segurament els més desitjables dins de la retòrica del moment per a aquell motlle de raça desitjat).

Sembla ser, segons testimonis de la seva família, que també Joan Salvador va exercir tasques directives a la secció de ciclisme de la Unió Esportiva de Sants després de la Guerra. De fet, ja de corredor havia estat vinculat a aquest club i, encara avui, els seus fills continuen pagant la quota de soci i mantenen el carnet, entre els 100 primers de l'entitat. En aquests últims anys, en Francesc Faura, qui va ser regidor de l'ajuntament de l'Hospitalet a principis dels anys 90, ha estat vocal de la junta directiva de la Unió Esportiva de Sants i, com a tal, ha participat en l'organització de la Volta, ocupant-se del tema dels vehicles d'enllaç de la mateixa, un aspecte que li és familiar ja que té un negoci de motocicletes.

És possible que hagin hagut més hospitalencs relacionats amb la directiva de l'entitat de Sants, tot i que és força complicat recuperar totes les identitats, i tampoc és aquest l'objectiu del present treball... Però la relació entre la Volta i l'Hospitalet no es limita a aquests personatges que han estat directius a la seva entitat organitzadora. A la Volta han passat molts ciclistes locals i la participació d'aquests ha aixecat expectació i polèmiques.

El primer ciclista hospitalenc que hem detectat com a participant a la Volta és Miquel Auladell, del qual ja hem parlat anteriorment. Auladell va córrer l'edició de 1925, ins-

---

¹⁵² Còpia de nota datada el 24 d'octubre de 1939 que es conserva a «Correspondència de Secretaria» de l'any 1939. Aquesta va ser una de les darreres cartes que va escriure Marin com a alcalde ja que per aquestes dates va ser empresonat com ja ha quedat explicat al text. AHLH.

crit per la Unió Sportiva de Sans però amb llicència domiciliada a l'Hospitalet. Auladell va quedar en vint-i-cinquena posició, de 46 participants, amb un temps de 31 hores, 28 minuts i 30 segons, a casi dues hores del guanyador, Miquel Mució. L'any 1926 va tornar a la Volta, i va ser vint-i-setè amb 54 hores 9 minuts i 11 segons, a més de deu hores del francès Fontan, que va ser el guanyador. En aquella edició va cobrar 60 pessetes en primes i premis, una quantitat que potser li va cobrir les despeses d'un dels dies de la cursa.

Aquell mateix any 1926 també va participar un corredor que havia estat federat amb domicili a l'Hospitalet. Parlem d'Eduard Ratera. El 1926, però, Ratera devia d'haver-se traslladat ja a Barcelona, apareix inscrit pel FC Barcelona i el domicili de la seva llicència és la ciutat comtal. Ratera no va acabar aquella edició de la Volta. Això mateix passà amb Joan Borrull, qui va participar en l'11a edició de la Volta, l'any 1929, però ja tenia llicència de Barcelona. Borrull va acabar en la cinquanta-quatre-na posició, a cinc hores i cinquanta minuts del guanyador, Marià Cañardó.

A la ciutat i a Catalunya, la Volta era ja considerada en aquells anys com la prova més representativa del calendari català i tenia, com a tal, un gran prestigi, especialment perquè era l'única amb participació internacional. A la Volta hi prenién part, a més de ciclistes estrangers, corredors de molts indrets de Catalunya i, en aquest sentit, començava a haver cert orgull en les poblacions d'on sortien els seus participants, bon reflex dels herois que l'espectacle esportiu ja estava produint a gran i a petita escala. Així, l'any 1928, al periòdic *La Voz de Hospitalet* llegim un comentari sobre els resultats de la desena edició de la Volta, i dins d'aquest comentari s'inclou la següent crítica: «*¿Y la Unión Ciclista de Hospitalet, qué hace? Cornellá y la mayoría de pueblos colindantes han aportado su representación a la X Vuelta Ciclista a Cataluña menos nosotros. ¿Es que no hay ciclistas en Hospitalet dignos de tomar parte en una carrera? Nosotros no lo creemos, al contrario, estamos plenamente convencidos que existen muchachos que muy bien pueden competir entre los que han figurado en la Vuelta a Cataluña, dígallo sino Tudela, que es el único que figuraba como de nuestra ciudad, entre los inscritos, pero no apoyado por ninguna entidad.*»¹⁵³

Joaquim Tudela va participar abans de la guerra a diverses edicions de la Volta. La crítica del diari va dirigida perquè ho feia en nom de clubs barcelonins ja que els de l'Hospitalet no hi tenien prou força com per organitzar en aquell moment la seva participació (tot i això, corrien com a ciclistes de l'Hospitalet). L'any 1928, en efecte, Tudela va ser 26è a la classificació final. L'any 1930, amb el dorsal 34, no acabarà la prova. L'any 1931 portarà el dorsal 63 i quedarà en vint-i-tresena posició amb 57 hores 9 minuts i 25 segons, a dues hores i quart del guanyador, Marià Cañardó, però

---

¹⁵³ Article signat per D'Orsay al periòdic local *La Voz de Hospitalet*, 1928.

ja serà cinquè a la classificació de corredors de segona, tercera i principiants. L'any 1933 també participarà a la ronda catalana, sent un dels destacats en la categoria d'independents (va guanyar com a mínim la quarta etapa dins de la seva categoria). L'any 1934 també hem comprovat la seva participació a la prova catalana, i ja va ser catorzè de la general.

Junt amb Tudela, durant els primers anys de la dècada dels trenta van tornar a representar a l'Hospitalet en la màxima cursa ciclista catalana Joan Salvador, Joan Arbòs (pare de l'actual president de la Federació Catalana de Ciclisme, Miquel Arbòs) i Antoni Andreu Sancho. Aquests tres corredors van ser considerats com a autèntics dipositants de, podem dir, l'orgull ciclista hospitalenc. Així, a banda que el seu nom encara ressona en les orelles dels més vells de l'Hospitalet, els testimonis escrits dels periòdics així ho testimonien. Els exemples són abundants. L'any 1930, Tudela i Salvador van gaudir d'una campanya del periòdic local *Llibertat*, que va obrir una subscripció popular perquè poguessin participar en la Volta. Malauradament per a ells, la premsa local no era massa important i només es van poder repartir 161,5 pessetes. Les condicions en què participaven eren, normalment, força complicades. Potser podien alleugerir-les inscrivint-se a la cursa en nom d'un club més potent que no pas els hospitalencs, i així acostumava a succeir.

L'any 1933, Tudela, Sancho i Arbòs van representar una tripleta hospitalenca a la Volta i la seva actuació va ser força celebrada a la ciutat. Antoni Sancho va ser catorzè a la general i primer dels ciclistes de tercera categoria; Joaquim Tudela va ser quinzè a la general i cinquè de la categoria de corredors independents, i Arbòs va ocupar el lloc 31 de la general i el 8 dels corredors de tercera categoria. Tots tres van ser inscrits com de l'Hospitalet, però corrien sota les sigles de l'AC Montjuïc, suposem que per estar sota l'aixopluc d'algun club. Malgrat tot, les condicions eren molt precaries. Així, per exemple, recorda Ramon Torres, qui durant molts anys va ser president de la Unió Esportiva de Sants i també periodista esportiu especialitzat en ciclisme, una anècdota sobre Arbòs en aquesta edició de la Volta: «L'any 1933, a l'etapa *Seu d'Urgell-Girona*, va sorprendre als corredors una tempesta d'aigua i pedra. El descens de la collada de Toses va ésser del més ferèstec que recordo... Els corredors arribaven a Ripoll xops i tremolant de fred. Va arribar un neòfit de l'Agrupació Ciclista Montjuïc, Arbòs, petava de dents i no podia dir ni una paraula. Vàrem entrar-lo en un bar, refent-lo amb conyac i rovells d'ou. Seguia plovent i llamegant terriblement, i el xicot al tornar en sí, el primer que va fer va ésser demanar la bicicleta. Retirat li deiem, puja a la camioneta.

—No, no, que vaig primer de neòfits.

I continuà. Pocs minuts després el passaven varis companys i jo acomodats en un bon auto.

La pluja continuava... tan forta que abans de Vic, el conductor de l'auto va decidir deturar-se. L'espessor de l'aigua privava de veure-hi. I aturats nosaltres a la carrete-

ra, impotents per lluitar contra el temps, va tornar a passar-nos a cops de pedal el neòfit de l'Agrupació Ciclista Montjuïc»¹⁵⁴

Potser amb fets com aquests podem entendre millor la campanya encetada pel periòdic local *Fortitud*, que expressà així l'èxit d'aquests ciclistes: «*La gesta d'aquests minyons que es diuen Tudela, Sanxo i Arbós cal que sigui comentada com és degut fent-ne a l'ensem la seva divulgació per que serveixi d'estímul d'ells mateixos i que amb més ànims que mai segueixin el camí emprès*»¹⁵⁵

I el periòdic, amb un fervor esportiu pujat de to, després de tot un article enaltidor de la tasca dels ciclistes, proposava a la mateixa plana l'organització d'un homenatge als tres i a d'altres esportistes locals destacats del moment, que es va fer pocs dies després. A més, l'Ajuntament, en la sessió del 22 de juny va acordar «*fer constar en acta la satisfacció en què la Corporació Municipal ha vist l'actuació dels corredors Tudela, Arbós i Sánchez que han pres part en la cursa ciclista Volta a Catalunya, i que en tan bon lloc han deixat el nom de la ciutat, comunicant-se als interessats l'acord de referència*». ¹⁵⁶ Malgrat tot, ningú es va recordar de la participació en aquella edició de Pere Ballester, un ciclista hospitalenc de tercera categoria i que corria pel Club Ciclista Coll-Blanch.

Hem arribat, però, al moment en què la ciutat exterioritza, ni que sigui d'aquesta modesta forma, el seu orgull com a comunitat vers uns «herois» de caràcter esportiu. Els directius d'Unió Ciclista Hospitalet no desaprofitaran l'avinentsa i, per exemple, en la carta que dirigeixen a l'Ajuntament per demanar la subvenció per la cursa de festa major de 1933, s'alega que «*d'aquesta entitat n'han sortit corredors com en Tudela i Sanxo que no fa molt de temps van honorar aquest Ajuntament de la vostra presidència amb motiu de la seva actuació en la Volta a Catalunya*». ¹⁵⁷ Aquesta identificació entre el poble i els seus representants dins dels terrenys esportius ve de principi de la dècada dels trenta, quan l'Hospitalet havia tingut un gran moment de renaixement esportiu, després d'un parell d'anys de declivi. L'any 1928 desapareix l'Hospitalenc Sporting Club, entitat senyera de l'esport a la ciutat, i no serà fins a finals del 1929 quan sortirà el seu continuador, la Unió Sportiva Hospitalet, que l'any 1930 organitzarà un gran festival atlètic que marcarà la història esportiva de Catalunya, amb el primer festival atlètic femení entre clubs a Catalunya i potser a Espanya. I durant els anys trenta, vivim l'expansió esportiva de la ciutat, malgrat que moltes vegades es patirà una manca d'instal·lacions sense solució i que estem parlant

¹⁵⁴ *Libro de oro Volta Ciclista a Catalunya 1934-1950*. Juan Plans Bosch.

¹⁵⁵ *Fortitud*, 1 de juliol de 1933.

¹⁵⁶ Traslíat d'acord núm. 130 de 4 de juliol de 1933 aportat per Miquel Arbós. El nom de Sánchez fa referència al corredor Antoni Andreu Sancho.

¹⁵⁷ Carta signada el 13 d'agost de 1933 que es conserva a «Correspondència de Secretaria», de l'any 1933. AHLH.

d'un nivell generalment modest. Tot i això, ja tenim hospitalencs practicant futbol, basquetbol, ciclisme, boxa, atletisme, excursionisme i pilota.

Però seguim amb els ciclistes de la ciutat que van participar en aquells anys a la Volta. A més d'aquests ciclistes, també participaran durant aquests anys trenta a la Volta dos ciclistes del Club Ciclista Collblanch. Són Jaume Llorens i Eladi Navarro. El dos van participar com a mínim a l'edició del 1931. Llorens, amb el dorsal 36, va acabar en la cinquanta-sisena posició amb un temps de 62 hores i 54 minuts, a unes nou hores del guanyador Cañardo. Navarro, per la seva banda, portava el dorsal 92 i sembla ser que era de Santa Eulàlia, tot i pertanyer al club de Collblanch. Navarro va ser el cinquanta-unè amb un temps de 60 hores 49 minuts i 2 segons, a unes 5 hores i mitja de Cañardó.

D'aquells anys, però, sens dubte, el més destacat va ser Antoni Andreu Sancho, de qui ja hem fet algunes referències. Sancho va participar també a l'edició de l'any 1935, on va quedar quart a la general per darrera de Cañardó, Ezquerria i el belga Huts. Amb aquesta quarta posició, Sancho es va embutxacar un mínim de 1000 pessetes d'aquella època... Però els seus millors anys ja hem vist que van arribar després de la guerra. Pel que fa a la Volta, l'any 1941 va guanyar la 21a edició. En aquella cursa també va aconseguir una victòria d'etapa, la tercera, que va ser una contrarrelotge de 49 quilòmetres entre Vilafranca del Penedès i Tarragona. El mateix va fer amb la contrarrelotge pel circuit de Montjuïc que obri l'edició de l'any següent (1942), quan corria pel FC Barcelona. Encara l'any 1945 va fer cinquè en la general d'aquesta prova.

Dels anys de després de la guerra, apareix també el nom d'un altre ciclista vinculat amb l'Hospitalet. Josep Vidal Julià va guanyar el tercer sector de la quarta etapa de la Volta 1942, disputat entre Montblanc i Lleida. Sembla ser que era d'origen francès o bé que havia viscut alguns anys allà i que, fins i tot, hauria participat al Tour de França, però no he pogut confirmar aquestes dades.

I una de les fites més importants aconseguides pel ciclisme hospitalenc a la Volta va ser la victòria per equips de l'aleshores potent Unió Ciclista Hospitalet en l'edició de 1945, l'any en què van crear el seu potent equip junt amb la casa de pneumàtics Galindo, de Barcelona. En aquella edició, que commemorava les bodes de plata de la prova, els ciclistes de l'equip Galindo-Unió Ciclista Hospitalet van aconseguir la segona i la cinquena posicions (Joan Gimeno i Antoni Sancho, respectivament).

Malgrat aquestes relacions entre la Volta i l'Hospitalet, la nostra ciutat mai no havia estat inici o final d'etapa fins l'any 1980. Malgrat això, és ben segur que en moltes de les seves edicions la Volta ha passat per l'Hospitalet, si més no per la zona de Collblanch. Des de la zona límit entre Sants i Collblanch ha sortit més d'una vegada la

Volta, fins i tot estant ja dins de l'Hospitalet, però per a la història ha quedat com a sortida Barcelona... L'Ajuntament de la ciutat ha col·laborat en més d'una ocasió amb subvencions per a l'organització ja que el club de Sants tenia per costum enviar cartes demanant ajuts als ajuntaments dels llocs on anava a passar la cursa. Així per exemple, es conserven a l'Arxiu Històric de l'Hospitalet dues cartes, una de 1935 i una altra de 1940 (curiosament una d'elles anava destinada a l'Ajuntament de l'Hospitalet de l'Infant, però es va quedar arxivada a l'Hospitalet de Llobregat...).¹⁵⁸

Tot i això, com ja hem dit, fins l'any 1980 la nostra ciutat no va ser oficialment origen o final d'una etapa. En el quadre número 6 presentem les dades principals de les ocasions en que l'Hospitalet ha tingut aquest protagonisme fins al 1996.

Quadre 6. Etapes de la Volta amb sortida o arribada a l'Hospitalet

Font: Elaboració pròpia, a partir de la informació facilitada per la secció de ciclisme de la Unió Esportiva de Sants

Any	Etapa	Recorregut	Guanyador
1980	2n sector de la 7a etapa	Vic-L'Hospitalet. 111'6 km	Jesús Suárez Cueva
1986	6a etapa	Manresa-L'Hospitalet. 135,7 km	Federico Echave
1988	1r sector de la 3a etapa	L'Hospitalet-Barcelona. 16'8 km	Tongo-Colnago (Itàlia)
1989	1a etapa (sortida Volta)	L'Hospitalet-L'Hospitalet. 146'2 km	Matthew Hermans (Holanda)
1989	1r sector de la 2a etapa	L'Hospitalet-Cornarruga. 102'1 km	T.Claveirolat (França)
1992	1r sector de la 5a etapa	L'Hospitalet-Barcelona. 74,3 km	Laurent Jalabert (França)
1993	2a etapa	St Feliu de Guixols-L'Hospitalet. 181 km	M.Wust (Alemanya)
1993	3a etapa	L'Hospitalet-Salou. 180 km	J.P. Van Poppel (Holanda)
1994	1a etapa	L'Hospitalet-L'Hospitalet. 6'4 km	Alex Zülle (Suïssa)
1994	2a etapa	L'Hospitalet-La Sénia. 233,9 km	S.Biasci (Itàlia)

¹⁵⁸ Cartes arxivades a «Correspondència de Secretaria» dels anys 1935 i 1940. AHLH.